

Nová děkanka FF UK: Děláme skvělou vědu. Přeji si pro ni lepší podmínky i širší povědomí o tom, co znamená pro společnost

Lingvistka Mgr. Eva Lehečková, PhD., nastoupila 1. února 2022 do funkce děkanky Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. Při této příležitosti zveřejňujeme rozhovor nastiňující její bezprostřední úkoly i dlouhodobější ambice nového vedení.

Jak byste popsala situaci, v níž se nachází Filozofická fakulta na počátku roku 2022?

Nejpatříčnější charakteristikou je asi „pozorné očekávání věcí příštích“. Zprvė proto, že se během pár měsíců změnila česká vláda, vedení Univerzity Karlovy i naší fakulty. Zároveň se

blížíme konci některých významných projektů zaměřených na inovace ve vzdělávání nebo excelentní výzkum, a čeká nás příprava na projekty nové – jako vždy s nejistým výsledkem. Proto si myslím, že fakulta vyčkává. Velkou devízou lidí s humanitním vzděláním, kteří fakultu tvoří, ovšem je, že s nejistotou umí pracovat a tvořivě se s ní vyrovnávat.

Které nejdůležitější problémy bude potřeba řešit hned po vašem nástupu do úřadu?

Nejdůležitější bude co nejdříve zmírnit nejistoty zmíněné v první odpovědi tam, kde to máme ve vlastních rukách. Musíme uvést v život nový mezifakultní program spolupráce ve vědě nazvaný Cooperatio. Musíme také zavést univerzitou připravený kariérní řád, který ošetřuje pravidla kariérního růstu akademických pracovníků. A máme povinnost sestavit a Akademickému senátu fakulty předložit ke schválení vyrovnaný rozpočet na rok 2022, což je v pandemických letech adrenalinová aktivita. To jsou nejzásadnější úkoly přibližně do června tohoto roku, které ovlivní život fakulty i do budoucna.

Jaké úkoly vás nejspíš budou provázet celým funkčním obdobím?

Za klíčovou považuji schopnost poskytovat širší a stabilnější podporu pro přípravu náročných mezinárodních grantových či operačních projektů. Naše fakulta má výborné grantové oddělení, které je ale s ohledem na blížící se příležitosti za hranou svých personálních kapacit. Věřím, že větší podpora se zúročí v počtu získaných projektů, nejen čistě vědeckých, ale i těch, které jsou zaměřené na vzdělávání nebo aplikaci výsledků výzkumu v praxi. Fakt, že v letošním roce se na FF UK připravuje historicky nejvíce žádostí o prestižní projekty Evropské výzkumné rady (ERC), mě v tomto rozhodnutí utvrzuje.

V nadcházejících letech budeme také řešit rekonstrukci dvou propojených domů v Opletalově ulici, která by mohla pomoci s řešením letitého nedostatku prostoru pro výuku,

administrativu i výzkum. V kontextu celé Univerzity Karlovy to bude jedna z menších investic, pro nás je však stěžejní a těším se, že výsledek bude stejně krásný jako architektonický projekt. Po celé funkční období se určitě budeme muset věnovat stabilizaci financí, aby měla fakulta rezervy i na strategický rozvoj.

Na které úkoly se těšíte?

Opravdu se těším na práci s lidmi. I když to s přihlédnutím k naší oborové pestrosti a pluralitě postojů občas přináší i trochu kakofonie a bolehlavu. A když vyjdeme od lidí, věřím, že najdeme způsob, jak jim zajistit lepší finanční ohodnocení a jak odstranit některé, zejména administrativní, překážky, které jim práci ztěžují.

Všímám si také dění na jiných fakultách a vysokých školách. I proto mě zajímá otázka sociálního bezpečí, respektu ve vztazích mezi pedagogy a studenty nebo studenty navzájem. Těším se proto, že ve spolupráci s vedením univerzity připravíme institut ombudsmana a propojíme ho s dalšími záchytnými body pro složité životní situace. Zvláštní význam pro mě má i téma udržitelnosti a odpovědnosti k životnímu prostředí. I humanitní fakulta se může a má chovat odpovědně. Měla by také přispívat k tomu, že veřejnost nebude takovou zodpovědnost k okolnímu světu chápat jako koníčka zvykané mládeže a ohledy na životní prostředí se stanou normou. Jsem ráda, že v mém budoucím kolegiu máme v této oblasti shodu.

Jakou roli by fakulta měla hrát v rámci občanské společnosti?

Ta volba podmiňovacího způsobu ve vaší otázce je zajímavá – jako by se tím znejistňovala role veřejných vysokých škol ve společnosti. Občas takovou nejistotu ve společnosti vnímám, ale sama vycházím z toho, že máme odpovědnost vzděláváním, bádáním a přenosem výsledků výzkumu do praxe přispívat k rozvoji společnosti, jíž jsme součástí. V tomto ohledu si myslím, že naše fakulta se se svou rolí vypořádává skvěle.

Můžeme to doložit desítkami projektů.

Chtěla bych ovšem podotknout ještě jednu věc: na fakultě máme i vynikající badatele v oblasti základního výzkumu. Jen díky nim si například budeme moci číst v jedinečné edici korespondence Karla Havlíčka Borovského a lépe rozumět jeho době i třeba jejím podobnostem se současností – pokud mám zvolit aspoň jeden příklad za všechny. Ale podobný rozměr má třeba archeologie, která pracuje s materiálními artefakty coby otisky své doby. Tento přínos humanitních fakult se často považuje za samozřejmý nebo se přímo bagatelizuje, protože ho lze obtížně měřit způsobem srovnatelným s kvantitativním hodnocením vědy. Jenže ve společnosti, která si váží vzdělanosti, je mu třeba přiznat odpovídající význam.

Naše práce ale nestojí ani mimo ryze aktuální dění. Fakultní výzkumné týmy zkoumají různé aspekty života během pandemie – zaměřují se třeba na vznik a šíření dezinformací. Zabývají se vlivem pandemie na psychickou odolnost, šíření různých závislostí nebo na změny v komunikaci vlivem nošení roušek či nárůstem distančních jednání.

Jak hodnotíte veřejný obraz fakulty a co s ním plánujete dělat?

Tohle je palčivější otázka. Náš veřejný obraz je momentálně spatlaninou obecných náhledů na humanitní vzdělávání, instituce, které ho poskytují, i na konkrétní mediální události minulých let. Kvůli tomu jsme dnes projekčním plátnem předsudků, stereotypů i domněnek, z nichž část plyne z neznalosti toho, kým jsme a co děláme, ale také z touhy hýčkat si veřejného nepřítele ve světě rozčleněném do úhledných škatulek.

Svůj úkol vidím ve dvou oblastech: dělat všechno pro to, aby byly ve veřejném prostoru víc vidět užitečné výsledky naší práce. Za druhé hodlám podporovat naši akademickou obec – od aktivit akademiků až po studentské projekty –, aby kolegové

měli chuť vstupovat do veřejného prostoru a s odvahou říkat, co si myslí. Budeme pracovat na tom, aby vědci rozuměli tomu, jak mediální prostor funguje, a nenechali se hendikepovat stereotypy, které tam na ně čekají. Nakonec se nám je podaří překonat: musíme se jim prostě a jednoduše postavit.

Co se dá dělat na podporu vynikající vědecké práce a výzkumu s mezinárodní relevancí?

To není těžká věda. Zejména nechat badatele v klidu. Aby mohli tvořit a vymýšlet, sdílet nápady se studenty a kolegy napříč generacemi. Můžeme jim zjednodušovat život, například omezováním administrativy. Vytvořit jim zázemí pro to, aby nápady mohli přetavit do konkurenceschopných projektů, mezinárodních spoluprací a publikací. Jediný problém je, že to trvá déle než jedno funkční období děkana. Navážu proto na kroky svých předchůdců a budu doufat, že do konce mého funkčního období budou vidět další pozitivní změny.

Autor: redakce

